

Společnost pro talent a nadání (STaN), která je kolektivním členem *European Council for High Ability (ECHA)* a přidruženým členem *World Council for Gifted and Talented Children (WCGTC)*, uspořádala ve spolupráci s **Mensa gymnáziem a Městskou částí Praha 13** konferenci na téma **MYŠLENÍ V SOUVISLOSTECH**. Konference se konala 21.-23.10. 2013 v prostorách MŠMT, radnice Prahy 13 a na Mensa gymnázia. Určená byla pro zájemce z řad učitelů, psychologů, rodičů i studentů. Účastníci se sjeli z celé republiky – od Zlína přes Ostravu až po Plzeň a Karlovy Vary.

První den konference se konal v prostorách MŠMT. Za předsednickým stolem vlevo dr. Vondráková, vpravo Csilla Fuszek a Peter Grosschmidt z Maďarska. Vpravo ředitelka Mensa gymnázia Magda Kindlová, vedle ní Jolana Laznibatová, ředitelka partnerské bratislavské Školy pre mimoriadne nadane deti.

Konferenci zahájila **PhDr. Eva Vondráková**, předsedkyně STaN, zprávou Pracovní skupiny MŠMT k péči o nadané. Jedním z nemalých problémů jsou např. zastaralé testy k identifikaci – u nás se používá stále WISC III.(v zahraničí již dlouho WISC IV) a nedostatečná příprava učitelů. Potěšitelná je naopak snaha mnoha mladých lidí o zlepšování vzdělávání (EduIn, EduFórum...). **Doc. Jana Škrabánková** (PedF Ostravská univerzita) informovala o 20. konferenci WCGTC, která se konala v Louisville v Kentucky 10.-14.8.2013, a zajímavých příspěvcích, které tam zazněly. Přednášející mimo jiné upozorňovali na zvyšující se znalostní bázi studentů i jejich tvořivost a na důležitost přípravy budoucích učitelů na tuto skutečnost. Dva hosté z maďarského Evropského centra talentu Budapešť – **Csilla Fuszek a Peter Grosschmidt** pohovořili o propracovaném systému péče o nadané v Maďarsku – od financování (1% z daně z příjmu mohou dát do 6 různých fondů, jeden z nich podporuje talentované děti) po síťcenter na podporu talentů (ta se rozrůstá z Maďarska po celé Evropě a jejím cílem je zachycovat a podporovat nadané a talentované. Centrum též pořádá konference (Talent days) a podporuje školy

(Talent support schools) či školní programy (Talent support program) pro nadané.

Ing. Jeanne Bočková promluvila o projektu AFCSLS a CTY Central Europe – systematických vzdělávacích programech pro nadané od 6 do 17 let. Studenti si mohou vybrat mezi CTY on-line nebo CTY summer camp. Pro nejmenší jsou pořádány „objevitelské soboty“. Nadaní se mohou rozvíjet v oboru svého zájmu, hlavně v „sciences“, ale i v IT, angličtině, ekonomii... Projektu se účastní i studenti Mensa gymnázia. www.afcsls.org

Milan Halousek přítomně seznámil s projektem České kosmické kanceláře – Mise X, která má (nejen) nadané děti inspirovat, motivovat a podporovat nejen v zájmu o vesmír.

Nadaný student **Kryštof Hes** popovídal o svých zkušenostech se studiem i o účasti v projektech CTY, Expedice Mars a o studiu v Německu – odlišné je tam např. známkování: 40% známky je za aktivitu při hodinách. Za špatnou považuje výuku, kdy učitel stále mluví a žáci si stále zapisují, látku se musí naučit na test a pak ji mohou zapomenout.

Jan Veselý informoval o aktivitě HUBu, která se zaměřuje na vzdělávání – EduFóru, které se konalo již po 12 v Praze (a po 13 v Brně). Každý účastník má 5 minut na prezentaci svého projektu, po skončení prezentací následuje diskuse všech přítomných. Jan Veselý byl sám překvapen, kolik zajímavých projektů v této oblasti vzniká a funguje. <http://vese.ly/>

O projektu „převrácené třídy“ a Khanově škole byl příspěvek **Otakara Jáchy**. Systém, kdy se děti učí doma za pomoci výukových videí a ve škole pak dělají úkoly, může fungovat od 3. až 5. třídy po VŠ. Výhodou je, že každý žák může postupovat svým tempem a používat nejrůznější výukové zdroje. <https://khanovaskola.cz>

Dr. Jolana Laznibatová, ředitelka bratislavské školy pro nadané děti, informovala o stavu péče o nadané na Slovensku. Podle ní by se problematice vzdělávání nadaných měly více věnovat pedagogické fakulty a při identifikaci a péči o nadaných by měli mít větší slovo učitelé, kteří děti znají lépe než psycholog v PPP, který dítě vidí 2 hodiny. <http://smnd.sk/>

Doc. Martin Kubala z PF UP v Olomouci referoval o projektech „Badatel“ a „Šachy do škol“. Motivací pro tyto projekty byl fakt, že se doc. Kubala na VŠ často setkává s dětmi, které „neumějí myslet“. Děti, které se věnují šachům se zlepšují v koncentraci, matematice... <http://www.badatel.upol.cz/>, <http://www.chess.cz/sachydoskol/>

Dr. Jana Havigerová z PedF UHK zmínila výzkum Benjamina Blooma, který ukázal, že jsou-li dětem kladeny otázky vyšší úrovně, zvyšuje se tím jejich IQ. Také pokud se 1 dítěti věnuje 1 učitel, po roce se IQ dítěte zvýší o dvě směrodatné odchylky nahoru.

Dr. Pospíšil za svůj profesní život otestoval na 27 tisíc lidí, tvrdí, že průměrné IQ v Čechách je méně než 94. Při testování studentů PedF v Plzni se setkává se studenty, kteří mají IQ 95 a nemají rádi lidi ani děti. Jak je možné, že se takoví studenti na školu dostanou? Napsal několik knih např. Slovní manipulace. <http://self-edu.webnode.cz/>

Mgr. Barbora Kosíková krátce pohovořila o studiu nadaného dítěte na Mensa gymnázium z pohledu rodiče.

Dr. Jiřina Brejchová se nadanými zabývá v Centru Filip, na diagnostiku jezdí rodiče s dětmi někdy z velké dálky (např. Tachov). Problém je s diagnostikou (zastaralé testy) i s tím, jak s diagnostikovanými nadanými naložit – chybí školy a třídy pro nadané i nová kvalitní generace pedagogů. www.centrumfilip.cz

Závěry z 1. dne konference:

Úroveň vzdělávání v naší republice by potřebovala zvýšit, je třeba začít u vzdělávání budoucích učitelů, kteří by měli být nositelé nových trendů ve vzdělávání. Důraz by měl být i na další vzdělávání učitelů. Podpora vzdělávání by měla být jednou z priorit vlády. Ve škole je třeba při vzdělávání dát důraz na větší aktivitu studentů a individualizaci výuky. PPP by měly mít k dispozici nejnovější mezinárodně uznávané testy.

Najdete studentku Mensa gymnázia Kristýnu Šmídovou, která právě hovoří k účastníkům konference?

Druhý den konference byl zaměřen více prakticky. Zahájila ho on-line přednáška **Havy Vidergor** z Izraele (simultánně tlumočená do češtiny). Prof. Vidergor se zabývá tím, jak rozvíjet u studentů vyšší úroveň myšlení. Za 20 let bude život naprosto odlišný od toho dnešního a my na něj musíme dnešní děti připravovat – k tomu slouží její model multidimenzionální výuky. Jeho 3 součásti jsou 1. vlastní osoba studenta (student se má zabývat tím, co pro něj osobně dané téma znamená, jak může on sám přispět k řešení předloženého problému...), 2. globální vnímání souvislostí a 3. časová perspektiva, vývoj do budoucna. Za deset nezbytných dovedností pro 21. století pak považuje: počítačovou gramotnost, komunikaci s ostatními lidmi, rozeznávání a přijímání rozdílů mezi lidmi (důležité pro komunikaci), kritické myšlení, hledání a řešení různých problémů, sebeřízení, schopnost dovést každý proces do konce a dodržovat termíny. www.hvgifted.com

On-line přednáška Havy Vidergor. Vlevo předseda Mensy ing. Tomáš Blumenstein.

Doc. Martin Kubala (PF UP v Olomouci) pohovořil o výzkumném projektu „Šachy do škol – jejich vliv na myšlení a osobnost dětí“. Výzkum Martina Kocura u dětí v MŠ, které se hraní šachů věnují, ukázal, že šachy děti učí lepší koncentraci, rozhodování pod stresem, děti dosahují lepších výsledků při myšlenkových operacích, v úlohách na časovou posloupnost aj. Frýdek-Místek je snad jediné město, kde má šachový oddíl víc členů než fotbalový. <http://www.chess.cz/sachydoskol/>

Mgr. Pavlína Keprtová se zabývá využitím myšlenkových map ve fyzice. Při výuce se dají použít na začátku (co se bude učit), v průběhu (velká mapa pojmů, ve které se budou doplňovat nové pojmy) i na závěr hodiny (jako opakování). Tento způsob výuky pomáhá především dětem s vizuální pamětí, ale všechny děti díky nim lépe chápou souvislosti – že spolu věci souvisí, ale především JAK spolu souvisí. Používání je doporučeno na 2. stupni, začít s nimi se dá už na stupni prvním. <http://cmap.ihmc.us/> **Jan Vacek** a **Bc. Šárka Kašparová** jsou studenti, kteří v rámci projektu Erasmus vyrazili na studia do Anadolu University v tureckém Eskisehiru (2. největší univerzita na světě) a pohovořili o svých zkušenostech s tamským studiem.

Logopedka **dr. Dana Kutálková** hovořila na téma: Kvalita řeči a její vliv na zdravý rozvoj osobnosti a myšlení. Ve své praxi se dnes čím dál častěji setkává s dětmi, jejichž problémy vyplývají z náročného životního tempa (příběh 5letého koktavého chlapce, který měl 8 až 9 hodin zaměřené činnosti denně) a z přemíry informací, které se na děti hrnou ze všech stran. Naopak častěji dětem schází normální lidský kontakt. Deprivace naruby - mají, na co si vzpomenou, ale chybí jim třeba hodina klidného hraní na koberci. Z toho plynou např. nedostatky v akustické pozornosti – dítě slyší, ale „neposlouchá“. Stejná situace je i v oblasti jiných smyslů. Dalším problémem jsou „moderní“ diagnózy – ADHD, autismus, ADD, AS... (často je za autismus považována percepční dysfázie, se kterou je možné úspěšně pracovat) či dnes masově rozšířená výuka angličtiny pro nejmenší (pokud rodiče mluví na dítě jeden týden česky a jeden týden anglicky, je to zcela špatně – cizí jazyk se musí vázat na osobu a prostředí, jak je tomu např. v bilingvních rodinách).

Školní psychologka Mensa gymnázia **dr. Jitka Hofmannová** řekla, dle jejích zkušeností přemíra informací, která dnes k dětem většinou nejde přes „sítu“ rodičů, děti zahlcuje a řada dětí reaguje psychoticky – není vlna autismu a schizoidních poruch právě obrannou reakcí organismu proti přehlcení informacemi? Dříve děti před nástupem do školy nečetly (a přesto dokázaly i úspěšně vystudovat vysokou školu). Také měly při učení pomalý nástup, který se později zrychloval – dnes je to opačně. Děti jsou před školou hodně akcelerované, ve škole naopak „zpomalují“. Jak najít přirozené tempo? Jaké jsou typy nadaných dětí ve škole, jaké mají problémy a jak jim pomoci tyto problémy řešit.

Mgr. Veronika Smetanová (Univerzita Hradec Králové) přednesla příspěvek o tom, jak souvisí inteligence s kladením otázek – čím vyšší IQ, tím více otázek, především otevřených.

Mgr. et Mgr. Martin Fojtíček pohovořil o tom, jak „Ledovec“ pomáhá studentům s psychickými problémy. Systém péče je „děravý“, tam, kde selhává, pomáhá ledovec (např. studenty s psych. problémy doprovází pracovník až do třídy apod.)

Dr. Eva Patáková (přes skype kvůli onemocnění) uzavřela dnešní den zajímavou přednáškou o výuce matematiky na Mensa gymnáziu. Vysoká motivace nadaných v nižších ročnících (matematika pro ně je lehká, nemusí pracovat) se ve vyšších ročnících mění – děti přestávají stačit, nemají „napočítáno“, začínají se zhoršovat. Řešením je motivovat je individuálně přes to, co je zajímavá.

3. den (středa 23.10.) se na Mensa gymnáziu konal postkonferenční workshop především pro učitele a 138. setkání Klubu rodičů STaN. Workshop zahájily **dr. Eva Vondráková** a paní ředitelka **Mgr. Magda Kindlová**. Po krátké prezentaci o škole (**Martin Kalivoda**) se účastníci mohli jít podívat do jednotlivých hodin (na výběr byl dějepis, ZSV, angličtina, biologie, fyzika, matematika a hudební výchova).

Martin Kalivoda přednáší o škole, za předsednickým stolem sedí ředitelka Mgr. Magda Kindlová a PhDr. Eva Vondráková.

Následovala přednáška **Mgr. Hany Šromové** o výuce výtvarné výchovy, s jakými typy nadaných dětí se setkává a jaký styl práce je pro ně vhodný, jak tyto děti motivovat. **Mgr. Martin Kulhánek** pohovořil o přístupu učitele k nadaným žákům, jaký by měl být vztah učitel-nadaný.

Jiří Šulc hovořil o práci asistenta dětí nejen s Aspergerovým syndromem, spolupráci s učiteli a komunikaci s rodiči.

Přednášky uzavřel **Marek Říha** prezentací projektu „Informace kolem nás“.

Po skončení přednášek učitelů Mensa gymnázia proběhl v prostorách naší školy netradičně 138. Klub rodičů STaN, který byl věnován - Mensa gymnáziu a hosty byla ředitelka školy **Mgr. Magda Kindlová** a zástupkyně ředitelky **Mgr. Marcela Fatrová**.

Doc. Jana Škrabánková v rozhovoru s Martinem Kalivodou.

Ředitelka Mgr. Magda Kindlová v rozhovoru s Bc. Martinem Konečným (MFF UK a PřF UK)

PhDr. Eva Vondráková a Mgr. Radka Schejbalová (1.ZŠ Jirkov) v rozhovoru s Mgr. Hankou Šromovou (učitelka VV na Mensa gymnáziu, nyní na mateřské dovolené) a nejmladším účastníkem konference – Jaromírem.